

การนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง
Applying the King's Philosophy to Educational Management
Based on the Philosophy of Sufficiency Economy in the
Medium-Sized High Schools

ขจรเกียรติ ชลเทพ¹

Khajornkiet Chonlathep

¹นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author's E-mail: kchonlathep@gmail.com

Received: 2023-03-14 Revised: 2023-06-18 Accepted: 2023-06-21

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน มี 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ผู้อำนวยการโรงเรียน 164 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ระยะที่ 2 ศึกษาคุณงานโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ 3 แห่ง กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง โรงเรียนละ 2 คน รวม 6 คน ได้มาโดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการบริหารจัดการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 2) แนวทาง ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน เน้นการกำหนดนโยบาย การวางแผน การมีส่วนร่วม ด้านการพัฒนาบุคลากร เน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีสมรรถนะตรงตามสายงาน มีความเป็นมืออาชีพ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เน้นการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้การสร้าง ความเข้าใจ การเข้าถึงแนวทางพัฒนา และการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นกรอบแนวทาง

คำสำคัญ (Keywords): ศาสตร์พระราชาสู่; การบริหารจัดการศึกษา; เศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research article aimed to study the application of the King's philosophy to educational management according to the philosophy of sufficiency economy in medium-sized high schools. It was a mixed-method research with 2 phases as follows: Phase 1 studied the current situation and needs. The sample group consisted of 164 school directors, selected by simple random sampling. Phase 2 studied 3 schools with excellent performance. The target group consisted of 6 school directors and teachers responsible for sufficiency economy, 2 people per school, selected by purposive sampling. The instruments used were questionnaires and interviews. The statistics used were percentages, means, standard deviations, and content analysis. The research results found that 1) The current situation is at a high level and there is a need to apply the King's philosophy in educational management in 4 areas: school management, personnel development, curriculum development and learning management, and organizing student development activities. 2) Approaches include: school management, emphasizing policy determination, planning, and participation; personnel development, emphasizing personnel development to have competencies in line with their work and be professional; curriculum development and learning management, emphasizing curriculum development appropriate for the development of individual students' potential and using it in learning management effectively; and organizing student development activities, emphasizing the promotion of guidance activities, student activities, activities for society and public benefit, and student care and support systems, using understanding, access to development approaches, and sustainable development as a framework.

Keywords: King's Philosophy; Educational Management; Sufficiency Economy

บทนำ (Introduction)

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาไว้ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้วด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แปลงยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม โดยจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570) สำหรับใช้เป็นแผนพัฒนาประเทศไทยในระยะ 5 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยสู่การเปลี่ยนผ่านจากประเทศที่มีรายได้ปานกลาง

ไปสู่ประเทศที่มีรายได้สูง มีความมั่นคงและยั่งยืน สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยอาศัยเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพคน คือการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ทำให้กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพคน ได้สืบสานและน้อมนำศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งในระยะแรกได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาดำเนินการให้ครอบคลุมไปสู่การเรียนการสอน โดยกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การจัดตั้งศูนย์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงกระทรวงศึกษาธิการเพื่อขับเคลื่อนแผนการเรียนการสอนที่สร้างความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำคู่มือการเรียน ระบบการประเมินสถานศึกษาพอเพียง และศูนย์การศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งหลักสูตรการเรียนรู้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจะถูกบรรจุไว้ในส่วนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนเอกชน โรงเรียนเทศบาล โรงเรียนของตำรวจตระเวนชายแดน และโรงเรียนในสังกัดของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสถานศึกษาในระดับอาชีวศึกษา และศึกษานอกระบบ และมีการจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ครูเพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับนักเรียน ซึ่งในส่วนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดกลุ่มสาระการเรียนรู้ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560) ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยระบุในคำนำที่ว่า “การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สภาพแวดล้อมและความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคนของชาติให้สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและมาตรฐานระดับสากล สอดคล้องกับประเทศไทย 4.0 และโลกในศตวรรษที่ 21”

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในระบบตามภารกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ การศึกษาก่อนระดับประถมศึกษา การศึกษาระดับประถมศึกษา และการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จากการศึกษา งานวิจัยของ สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ (2564) ได้ศึกษาภาพอนาคตของระบบการศึกษาไทยใน 20 ปีข้างหน้า จากการกวาดสัญญาณของการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า นักเรียนที่เข้าเรียนในระบบการศึกษามีจำนวนลดลงตามอัตราการเกิดของประชากร นักเรียนอยู่ในระบบการศึกษานานขึ้น แต่ผลลัพธ์การเรียนรู้มีแนวโน้มคงที่หรือต่ำลง และมีความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาสูงขึ้น งบประมาณการศึกษาและจำนวนบุคลากรมีแนวโน้มลดลงตามจำนวนนักเรียน ภาคประชาสังคมและภาคธุรกิจมีส่วนร่วมพัฒนาการศึกษาหลายรูปแบบ การมาถึงของเทคโนโลยีใหม่ ทำให้ทักษะใน

ศตวรรษที่ 21 ได้รับความสนใจและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ใหม่ๆ เริ่มเป็นที่รู้จักมากขึ้น การดำเนินนโยบายของหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีความไม่แน่นอนสูงยังเป็นปัจจัยหลักที่กำหนดรูปแบบการทำงานของโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษา นำมาสู่ข้อเสนอเพื่อปรับการศึกษาขึ้นพื้นฐาน 6 ด้าน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อการเรียนรู้รายบุคคล 2) มาตรการยกระดับผลการเรียนรู้ที่ลงทุนต่ำแต่ให้ผลตอบแทนสูง 3) การปรับปรุงเชิงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ 4) การเพิ่มมีส่วนร่วมของนักเรียน พ่อแม่ และชุมชน 5) การกำหนดนโยบายรองรับการใช้เทคโนโลยีการศึกษา และ 6) การเตรียมบุคลากรเพื่อจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่ สอดคล้องกับ ธนกฤต สิทธิราช และคณะ (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า พบว่า สภาพปัจจุบันการจัดการมัธยมศึกษาของไทยมีปัญหา 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านสาระเนื้อหาหลักสูตรในการศึกษา 2) ด้านการบริหารการศึกษา 3) ด้านครู 4) ด้านสถานศึกษาและสภาพแวดล้อม 5) ด้านการจัดการเรียนการสอน 6) ด้านสื่อการสอน และ 7) ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาให้เติบโตเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมและประเทศ รวมทั้งนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและพันธกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ส่งเสริมการจัดการศึกษาโดยให้น้อมนำศาสตร์พระราชาศาสตร์พัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น สุนันท์ ศลโกสุม และไพฑูรย์ โพธิสาร (2561) กล่าวว่า มีการน้อมนำศาสตร์พระราชามาพัฒนาการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้สถานศึกษามีการพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ มีการบูรณาการศาสตร์พระราชากับหลักเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจัดทำหน่วยการเรียนรู้ โครงการ และกิจกรรมต่างๆ มีเครือข่ายการพัฒนาครูให้เป็นครูมืออาชีพ โดยใช้หลักการ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ซึ่งบูรณาการกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีองค์ความรู้ สติปัญญา วิเคราะห์ปัญหา แก้ปัญหา สามารถสร้างงานใหม่โดยใช้ข้อมูลจากงานเดิม ทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านความรู้ความคิด จิตพิสัย และทักษะพิสัย จนก่อให้เกิดการปฏิบัติอย่างยั่งยืน ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่จะทำให้คนไทยมีความสมบูรณ์พร้อมในความเป็นคนที่มีความรู้ คุณธรรมที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก และเป็นการเตรียมตัวคนไทยในปัจจุบันสู่ออนาคตด้วยการบริหารการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น โดยการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการบริหารที่เกิดจากศาสตร์พระราชาศาสตร์ (สมบัติ นพรัก, 2561) ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ยังไม่มีแนวทางในการนำวิธีการแห่งศาสตร์พระราชาศาสตร์ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ดังนั้นการกำหนดแนวทางปฏิบัติจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการช่วยให้สถานศึกษาบริหารจัดการให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสามารถควบคุมสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้ตัดสินใจได้อย่างรอบคอบและลดความเสี่ยงได้ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น (บุญเลิศ เย็นคงคา และคณะ, 2549)

จากความเป็นมา ความสำคัญ และสภาพการณ์ดังกล่าว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการนำศาสตร์พระราชาศาสตร์การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

มัธยมศึกษา ให้สอดคล้องกับอนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทย และสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและเทคโนโลยี เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมทั้งด้านความรู้ ทักษะชีวิต ทักษะทางสังคม และทักษะการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย การวางแผนงานและตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการมัธยมศึกษาและการศึกษาประเภทอื่น ๆ ให้ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ ผู้การศึกษาเพื่อความเป็นเลิศ และการศึกษาเพื่อความมั่นคงของชีวิตที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง
2. เพื่อเสนอแนวทางการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับวิจัยเชิงคุณภาพ กำหนดแผนการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ดำเนินการดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยใช้แบบวิเคราะห์เนื้อหาเอกสาร นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์จัดเป็นองค์ประกอบของการบริหารจัดการศึกษา เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดและสร้างแบบสอบถาม

1.2 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ โดยใช้แบบสอบถาม ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 285 คน ทำการสุ่มอย่างง่ายได้กลุ่มตัวอย่าง 164 คน วิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติ จำแนกเป็นรายชื่อ รายด้าน และโดยรวม ข้อมูลที่ได้ใช้การหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ระยะที่ 2 การเสนอแนวทางการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษาข้อมูลเชิงลึกโรงเรียนที่มีผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ โดยใช้แบบสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูที่รับผิดชอบงานเศรษฐกิจพอเพียง 3 โรงเรียน

โรงเรียนละ 2 คน รวม 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง นำคำให้สัมภาษณ์ของกลุ่มเป้าหมายมาวิเคราะห์ตามประเด็นการสัมภาษณ์

2.2 วิเคราะห์เอกสารของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการนำศาสตร์พระราชามาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วสรุปข้อค้นพบตามประเด็นในแบบวิเคราะห์เนื้อหา

2.3 นำข้อมูลที่ได้มาประมวล รวบรวมและตรวจสอบความถูกต้อง เก็บข้อมูลเสริมให้มีเนื้อหาสมบูรณ์

2.4 นำข้อมูลที่ได้ตรวจสอบและเก็บข้อมูลเสริมแล้วทั้งหมด มาศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตด้านเนื้อหาที่กำหนดเพื่อจัดทำแนวทางการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลางต่อไป

ผลการวิจัย (Research Results)

การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง

1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ในภาพรวมแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ทั้ง 4 ด้าน ในภาพรวม

การนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษา	สภาพปัจจุบัน		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน	4.41	.52	มาก
ด้านการพัฒนาบุคลากร	4.47	.50	มาก
ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้	4.33	.56	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.40	.57	มาก
รวม	4.40	.54	มาก

จากตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบันการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขนาดกลาง พบว่า มีสภาพปัจจุบันโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า สูงสุดคือ ด้านการพัฒนาบุคลากร อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$) และต่ำสุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

1.2 ผลการศึกษาความต้องการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง มีดังนี้

ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน ต้องการนำไปปรับใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืน โดยอาศัยการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สร้างวัฒนธรรมองค์กรแห่งปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการพัฒนาให้สอดคล้องกับศาสตร์พระราชาส่งเสริมความตระหนัก ความเข้าใจร่วมกันระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษาในการนำศาสตร์พระราชาสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการโดยกำหนดกิจกรรมและโครงการที่สนองศาสตร์พระราชานำสู่การปฏิบัติ

ด้านการพัฒนาบุคลากร ต้องการสร้างระบบหรือสภาพแวดล้อมให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ พัฒนาประสิทธิภาพด้านวิชาการของบุคลากรควบคู่กับด้านคุณธรรม จัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรให้สามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชากับการจัดกระบวนการเรียนการสอนและในชีวิตประจำวัน เพื่อเป็นแบบอย่างได้ ส่งเสริมให้คณะครูและบุคลากรแสวงหาความรู้ทั้งในรูปแบบการเข้ารับการอบรมหรือการพัฒนาตนเองในรูปแบบออนไลน์ต่างๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ต้องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการศาสตร์พระราชากับกลุ่มสาระการเรียนรู้และให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น สอดแทรกในกิจกรรมการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน และขยายผลสู่ชุมชน ครูและบุคลากรทุกคนต้องมีการวางแผนการเรียนการสอนมาประยุกต์ในรายวิชา กำหนดผลการเรียนรู้ และวิธีการวัดประเมินผลที่แสดงว่าผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเพื่อความยั่งยืนต่อไป

ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ต้องการส่งเสริมให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมตามความสนใจ และฝึกให้นักเรียนได้แสดงแนวความคิดเพื่อแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนมีความรู้และมีทักษะในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จัดให้มีเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบชุมนุมหรือชมรม และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยคำนึงถึงความพร้อมความถนัดและความสนใจของผู้เรียนและมีการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมเมื่อสิ้นสุดลง

ตอนที่ 2 แนวทางการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง มีดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน

2.1.1 สร้างความเข้าใจ โดยศึกษาบริบท วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของโรงเรียน ใช้การมีส่วนร่วมจากบุคลากรทั้งภายในและภายนอก กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากร นำมาบูรณาการในแผนปฏิบัติการประจำปี จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารทั่วไป ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์และเป้าประสงค์ของโรงเรียน

2.1.2 เข้าถึงแนวทางพัฒนา โดยดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการที่ส่งเสริมการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนรู้ ดำเนินการใช้จ่ายงบประมาณตามที่ได้กำหนดและจัดสรรไว้ตามแผนของโรงเรียน บริหารจัดการอาคาร สถานที่และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำเทคโนโลยีและสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากร นักเรียน ชุมชน/หน่วยงานอื่นให้ใช้ประโยชน์และมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาพัฒนาสิ่งแวดล้อม อาคาร สถานที่ของโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ประสานสัมพันธ์กับชุมชนหน่วยงานที่สังกัด/หน่วยงานภายนอกให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอยู่อย่างพอเพียง

2.1.3 พัฒนาอย่างยั่งยืน โดยติดตามและนำผลมาพัฒนานโยบายขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ติดตามและนำผลมาปรับปรุง/พัฒนาแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมด้านวิชาการ งบประมาณ และบริหารทั่วไปอย่างต่อเนื่อง เป็นพี่เลี้ยงและประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ในการพัฒนาโรงเรียนอื่นให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง ส่งเสริมคณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน/หน่วยงานภายนอกให้เห็นคุณค่า ยอมรับ และให้ความร่วมมือในการขยายผลการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภายนอกโรงเรียนจนเห็นผลในเชิงประจักษ์

2.2 ด้านการพัฒนาบุคลากร

2.2.1 สร้างความเข้าใจ โดยสำรวจความต้องการ/จำเป็นของบุคลากรที่จะพัฒนาตนเอง จัดทำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากรเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.2 เข้าถึงแนวทางพัฒนา โดยจัดประชุม/อบรม/สัมมนา/เพื่อสร้างความตระหนักในคุณค่าของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่บุคลากร ศึกษาดูงานแหล่งเรียนรู้เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการหน้าที่ ส่งเสริมบุคลากรให้แสวงหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมบุคลากรให้รู้จักใช้และจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุลพร้อมรับต่อการ

เปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน ส่งเสริมบุคลากรให้ดำเนินชีวิตอย่างมีฐานรากทางวัฒนธรรมและทันต่อการเปลี่ยนแปลงจากกระแสโลกาภิวัตน์ ร่วมมือกับชุมชน หน่วยงานที่สังกัด/หน่วยงานภายนอกในการพัฒนาบุคลากรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2.3 พัฒนาอย่างยั่งยืน โดยติดตามและนำผลการดำเนิน โครงการ/กิจกรรมพัฒนาบุคลากร มาปรับปรุง/พัฒนาเพื่อส่งเสริมการดำเนินชีวิตและปฏิบัติการกิจการหน้าที่ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แล้วขยายผลและเผยแพร่สู่ภายนอกโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

2.3.1 สร้างความเข้าใจ โดยศึกษา วิเคราะห์ วิจัยสภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่จะนำมาใช้ในการแก้ปัญหา พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น กำหนดสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด วางแผน ออกแบบ และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่นำเอาศาสตร์ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กันมาบูรณาการภายใต้หัวข้อหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.2 เข้าถึงแนวทางพัฒนา โดยจัดการเรียนรู้ที่ระบุและคำนึงถึงหลักความพอประมาณ การมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ และส่งเสริมผู้เรียนให้เป็นแกนนำหลักในการจัดกิจกรรมขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภายในโรงเรียน จัดทำสื่อแหล่งเรียนรู้ ฐานการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างอุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงทั้งภายในและหรือภายนอกโรงเรียนที่สอดคล้องกับภูมิสังคมของโรงเรียน และมีการบริหารจัดการอย่างพอเพียง จัดทำและใช้เครื่องมือการวัด ประเมินผลที่หลากหลาย สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.3 พัฒนาอย่างยั่งยืน โดยนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการนำหน่วยการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รายงานผลการประเมิน และนำมาปรับปรุง พัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดแสดง เผยแพร่ ประกวด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลงานของนักเรียนที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ ส่งเสริมนักเรียนให้จัดกิจกรรมขยายผลหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่ภายนอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

2.4 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

2.4.1 สร้างความเข้าใจ โดยศึกษา วิเคราะห์ สภาพการจัดกิจกรรมแนะแนว ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อให้ได้ข้อค้นพบที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรม จัดทำแผนงาน/โครงการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนว ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดคุณลักษณะความพอเพียง

2.4.2 เข้าถึงแนวทางพัฒนา โดยจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งเน้นการสร้างความรู้และเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่น มีทักษะการจัดการตนเอง การแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ และทักษะชีวิตที่สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชุมนุม/ชมรมจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเกิดจิตอาสา และมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมนักเรียนให้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาโรงเรียน ชุมชน ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรม หลักคำสอนทางศาสนาในการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.4.3 พัฒนาอย่างยั่งยืน โดยติดตามและนำผลมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดกิจกรรมแนะแนว ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างเครือข่ายและขยายผลการดำเนินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อร่วมพัฒนากับโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานอื่น

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง พบว่า ระดับสภาพการปฏิบัติในปัจจุบัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และมีความต้องการนำศาสตร์พระราชามาปรับใช้เป็นแนวทางการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืน โดยอาศัยการมีส่วนร่วม กำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายของการพัฒนาให้สอดคล้องกับศาสตร์พระราชาลงสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อนำสู่การปฏิบัติ สร้างระบบหรือสภาพแวดล้อมให้บุคลากรสามารถเรียนรู้ร่วมกันได้ จัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรให้สามารถประยุกต์ใช้ศาสตร์พระราชากับการจัดการกระบวนการเรียนการสอนและในชีวิตประจำวันเพื่อเป็นแบบอย่าง ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรแสวงหาความรู้ทั้งในรูปแบบการเข้ารับการอบรมหรือการพัฒนาตนเองในรูปแบบออนไลน์ต่าง ๆ อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยบูรณาการศาสตร์พระราชากับกลุ่มสาระการเรียนรู้และให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น สอดแทรกในกิจกรรมการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน และขยายผลสู่ชุมชน กำหนดผลการเรียนรู้และวิธีการวัดประเมินผลที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ได้จริง มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา และนำผลมาปรับปรุงพัฒนาเพื่อความยั่งยืน ส่งเสริมให้นักเรียนได้เลือกกิจกรรมตามความสนใจ และฝึกให้นักเรียนได้แสดงแนวความคิดเพื่อแก้ไขประเด็นปัญหาของตนเองอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนมีความรู้และมีทักษะในการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จัดให้มีเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบชุมนุมหรือชมรม และสามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายเร่งรัดในการปฏิรูปการศึกษาให้เป็นรูปธรรมโดยการนำหลักปรัชญา

ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมของผู้บริหาร ครู นักเรียน ชุมชน และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ขั้นที่ 2 การจัดระบบการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตร ขั้นที่ 3 กิจกรรมของโรงเรียนและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ขั้นที่ 4 การดำเนินการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับการประเมินคุณลักษณะหรืออุปนิสัยอยู่อย่างพอเพียงของผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน และชุมชน และขั้นที่ 5 การสร้างเครือข่ายและขยายผล นอกจากนี้ยังได้เน้นการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคุณภาพคน โดยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยเฉพาะการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดจนการสร้างอาชีพจึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบการศึกษาและการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างคนไทยสังคมไทยให้เข้มแข็ง โดยการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาเป็นแนวปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุธรรม ธรรมทัตตานนท์ (2560) ที่ทำการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยใช้แนวคิดการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ของกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดองค์ประกอบในการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา 2) ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และ 4) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสกาวเดือน ควันไชย (2560) ที่กล่าวถึงกระบวนการบริหารกิจกรรมทุกอย่างที่มีผลต่อการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ประกอบด้วย ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา และด้านผลลัพธ์และภาพความสำเร็จ มีระดับสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับการศึกษาของ สุนันท์ ศลโกสมุ และไพฑูรย์ โพธิสาร (2561) ที่เสนอว่า ศาสตร์พระราชาได้ถูกนำไปใช้ในการพัฒนาการศึกษาด้านการพัฒนาสถานศึกษา ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน โดยการบูรณาการเศรษฐกิจพอเพียงกับศาสตร์พระราชาในหัวข้อต่าง ๆ 2) การพัฒนาผู้สอน มีการพัฒนาคุณสมบัติด้านคุณธรรมของผู้สอน พัฒนาเทคนิคการสอน สร้างนวัตกรรมสื่อการสอน และ 3) การพัฒนาผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ปฏิบัติงานอย่างคิดวิเคราะห์ และส่งผลให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง พบว่า ด้านการบริหารจัดการโรงเรียน เน้นการกำหนดนโยบาย การวางแผน การมีส่วนร่วม ด้านการพัฒนาบุคลากร เน้นการพัฒนาผู้บริหาร ครู และบุคลากรให้มีสมรรถนะตรงตามสายงาน มีความเป็นมือ

อาชีวะ ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ เน้นการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนเป็นรายบุคคล และนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ และด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เน้นการส่งเสริมกิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วิธีการทางศาสตร์ พระราชา ได้แก่ การสร้างความเข้าใจ การเข้าถึงแนวทางพัฒนา และการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นกรอบในการดำเนินการตามแนวทางการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนโยบายการปฏิรูปการศึกษาภายใต้ “ศาสตร์พระราชา” กระทรวงศึกษาธิการจึงให้ความสำคัญกับการนำศาสตร์พระราชาในมิติหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการบรรจุลงในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการปลูกฝังอบรมบ่มเพาะ สร้างอุปนิสัยอย่างพอเพียงให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน รวมทั้งเพื่อให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรสามารถน้อมนำการดำรงวิถีชีวิตของตนด้วยการพัฒนาตามหลักเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ให้เป็นไปตามศักยภาพของตนเองและลักษณะของภูมิสังคม มีการบูรณาการทั้งในส่วนของการบริหารจัดการ การพัฒนาครูและบุคลากร การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ธรรมนูญรื้อฟื้น ศุภธนพิพัฒน์ (2563) ที่ได้ศึกษาแนวทางการน้อมนำศาสตร์พระราชาไปใช้ในการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี พบว่า 1) ควรจัดตั้งโครงการสำหรับการบูรณาการศาสตร์พระราชาสู่การจัดการเรียนการสอนอย่างยั่งยืน 2) ควรจัดโครงการฝึกอบรมการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการศาสตร์พระราชาในทุกด้านอยู่เสมอ 3) ควรจัดสรรงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้วางแผนอนาคตของตนเองที่สอดคล้องกับศาสตร์พระราชา 4) ควรจัดโครงการอบรม การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริหาร ครูและนักเรียนให้มีความสอดคล้องตามแนวทางของศาสตร์พระราชา 5) ควรจัดโครงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และยกย่องบุคคลต้นแบบที่ดีในการปฏิบัติตนตามหลักการของศาสตร์พระราชา สอดคล้องกับ ดารุวรรณ วงศ์นิคม (2556) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยการอาชีวะผาง พบว่า แนวทางในการบริหารจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิทยาลัยการอาชีวะผาง ให้มีประสิทธิภาพประสิทธิผล คือ ควรมีการประสานสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการอยู่อย่างพอเพียงในสถานศึกษาและชุมชน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จัดแสดง เผยแพร่ ประกวาด แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผลงานของผู้เรียนที่เกิดจากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้อย่างต่อเนื่อง ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำกับเฝ้าระวังพฤติกรรมผู้เรียนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรกำหนดโครงการตามแนวทางและขับเคลื่อนโดยเน้นที่ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างแท้จริง
2. ควรนำไปกำหนดเป็นแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษา โดยใช้ศาสตร์พระราชา

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1. ในการดำเนินการตามแนวทาง ต้องเริ่มต้นจากการสร้างความเข้าใจ การเข้าถึงแนวทางพัฒนา และการพัฒนาอย่างยั่งยืน เป็นกระบวนการต่อเนื่อง
2. เพื่อประสิทธิภาพสูงสุด ควรดำเนินการตามแนวทางอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ และอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยในการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายการนำศาสตร์พระราชาสู่การบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการนำศาสตร์พระราชาไปใช้ในด้านอื่นๆ เพื่อสะท้อนผลการศึกษาวิจัยในการจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายที่เหมาะสม เกิดประโยชน์ต่อบุคลากรและนักเรียนอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- ดารุวรรณ วงศ์นิคม. (2556). การบริหารการเรียนการสอนแบบบูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงวิทยาลัยการอาชีพผาง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- ธนกฤต สิทธิราช และคณะ. (2558). อนาคตภาพการจัดการมัธยมศึกษาของประเทศไทยในสองทศวรรษหน้า. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 17(3), 71-80.
- ธัญญรัตน์ ศุภธนพิพัฒน์. (2563). การน้อมนำศาสตร์พระราชาไปใช้ในการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- บุญเลิศ เย็นคงคา และคณะ. (2549). การจัดการศึกษาเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: วี.เจ. พรินต์ติ้ง.

- สกาเวือน ควันไซย. (2560). สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, ณิชยา พิทยาพงศกร, ทวีทวีชญ์ ฐิติรัตน์สกุล. (2564). ประเทศไทยในอนาคต Future Thailand มิติที่ 3 การศึกษาไทย. รายงานผลการวิจัย. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย.
- สมบัติ นพรัก. (2561). ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาศาสตร์การบริหาร. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- สุธรรม ธรรมทัศน์านนท์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ของสถานศึกษาสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27. วารสารศึกษาศาสตร์, 28(1), 140-141.
- สุนันท์ ศลโกสุม และไพฑูรย์ โพธิสาร. (2561). ศาสตร์พระราชากับการพัฒนาการศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 12 (เสริม), 9 – 21.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.